

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
14 Novembre st. v.
26 Novembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 46.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Frate și soră.

Bărbatul nevastei frumoase.

— Novelă. —

(Urmare.)

De nu-și retrăgea capul așa iute, putea vedea, că trăsura acesta nu era singură, ci-i urmau și altele, în cari ședeau dame și bărbați. Va să zică nevasta lui nu mergea singură, ci făcea parte din o societate mai mare.

Însă el nu vedea acesta, ci se svêrcoliă sub impresiunea convingerii cumplite, că dânsa e păcătoasă. Oh! de ar pute să se scoale, să mîergă în urma lor, să-i suprindă și să-i treznescă cu mânia și resbunarea sa! Însă nu putea să iasă. Medicul l'a oprit.

Dar neastîmpărul lui era mai mare, decât opréla medicului. Să fi simțit durerile cele mai grozave și să-l fi oprit toți medicii din lume, putut-ar fi el remăne în pat?!

Se scolă dară cu mare trudă și necas. Se mbracă încet și se duse la otelul în care avea cvartirul nevastă-și.

Neobservat de nimene, intră în odaia ei și se ascunde de după o perdea, așteptând să sosescă „necredincioasă“.

Așteptarea fu îndelungată foarte, căci trecu de miédădi, dar ea nu mai sosi. Și cu cât timpul trecea, cu atâta se măria neliniștea și mânia lui. Îl cuprinse și fómnea, dar nu putea ieși, căci speră în tot momentul rentórcerea ei.

După miédădi în sfêrșit auzi ceva sgomot. Se cutremură. Hah! necredincioasă! Ușa se deschise și intră — cameriera cu amantul ei, un servitor în levrea.

— Șeđi Nițule, — i đise ea.

Și Nițu se lungi într'un fotel, scóse o țigaretă ș-o aprinse. Apoi đise:

— Dar tu cum ești mulțămită cu slujba ta?

— Pré bine.

— E bună dómna?

— Ba, ferit-a Dumneđu. E caprițioasă, iute la mánie.

— Și totuș îți place?

— Nu ea, ci locul. Șcii că ea-i o nevastă frumoasă; deci umblă mulți domni în casă. Aceștia toți îmi dau câte un florin doi când se duc. Am un vinit frumos, pentru care pot să sufer secaturile dómnei.

— Câte odată firește că ai să ndeplinești și lucruri mai gingașe. Să predai dómnei și câte o epistolă de dragoste?

— Se nțelege.

Perdeua se mișcă. Dar ei nu băgară de sémă acesta.

— Și bărbatul nu șcie nimica?

— Cum să șcie! Că dóră am atâta istețime, ca să predau epistolele atunci, când el nu me vede. El nici nu viséză ce se ntemplă 'n giurul lui.

— Pe semne, nu-și teme nevasta.

— Fie đis între noi, d umnea-lui e cam prostuț.

Și perdeua se mișcă ierăș.

— Dar dómna respunde la epistole?

— Câte odată.

— Veđi așa pățește omul decă se nsórá.

— Și-și ia una, care nu i se potrivește.

— Ștăpânii tei dară nu se nărăvesc?!

— Cum focul să se pótă? Ea-i cultă, el nu-i.

— Pentru ce s'a măritat dară după el?

— Șciu că nu de dragul lui, ci numai pentru că are parale.

— Așa dară nu-i frumos din partea ei că-l înșelă

— Eu n'am đis, că-l înșelă.

— Dar prietenii, epistolele și portarea ei?

— Tóte aceste încă nu probéză nimica réu. Și decă ar și fi adevêrat ceea ce đici, față de un astfel de bărbat n'ar fi nici o mirare. Omul neatent și fără simțiri delicate se nu-și iee de soție o femeie fină.

În momentul acesta se auzi din afară un sgomot de trăsuri. Cameriera esclamá:

— Vine dómna!

Și după aceste vorbe amêndoi se scolară iute și ieșiră, ca dómna să nu-i găsescă în odaie.

Cucandêu ascuns de după perdea abiă resullă. Iritarea lui ajunsese la culme. Momentul așteptat a sosit dară.

El auzi risetele nevastei sale resunând de pe trepte, apoi ușa se deschise și dânsa intră însoțită de tinerul, care ședuse lângă ea în trăsura.

— Poftim, șeđi! — i đise ea, aretându-i loc pe divan.

Acela se nchină și ocupă loc, așteptând ca mai antăiu să șeđă dânsa.

— Cum ești mulțămită cu escursiunea ce făcărăm? — începú el.

— Pré bine.

— În adevêr, locurile sînt fôrte frumoșe și interesante.

— Iér tu șcii atât de amabil să faci pe cice-ronene.

Bărbatul de după perdea nu mai putú răbdă. Când auzi, că nevasta đice, „tu“ tinerului cu care-și petrecuse điva, mânia îl cuprinse și ca un leu turbat sări în mijlocul odăii.

— Hah! — răcni el, — nu m'am înșelat dară?

Ea se scolă spăriată și-l întrebă:

— Cum ai vinit aici?

— Numai Dumneđu șcie, prin câte chinuri. Căci me tortură o neliniste cumplită. M'am temut, că ai devenit necredincioasă, și iétă că nu m'am înșelat.

— Dar ce vorbești?

— Și încă me mai întrebi?! Mai bine te pocăiește, recunoscându-ți păcatul cumplit. Te-am luat săracă, am jertfit tot pentru tine, dar tu cum respălătești bunetatea mea? Me tradezi.

— Eu? Ce insultă!

— Te găsesc dimpreună cu domnul acesta și totuș mai ai fruntea să tágădești?

Nevasta începú a ride 'n hohot.

— De domnul acesta me temi dară? Hahaha! Veđi ce ridicul ești! Să șcii dară, că m'ai invinováțit cu nedreptul! Domnul acesta e vêrul meu.

— Vêrul teu?

Atunci se scolă și tinerul și adresându-se lui Cucandêu:

— Carele-mi cer scusele, — đise, — pentru că ț-am pricinuit acesta neplăcere.

Bărbatul stetea 'nuiimit.

— Să cred óre? — întrebă el apoi. Dar unde ai fost pân'acuma?

— Am studiat în străinătate și numai în sêptemâna trecută m'am rentors.

Cucandêu făcea din cap și nu șciea ce să đică.

Nevasta lui șicță, observându-i confuziunea, usă de aceea și grăbi: đice:

— Veđi dară, că nu te-am înșelat. Dar tot odată ai să recunoști și ațee că m'ai insultat. Mi-ai atacat onórea.

Bărbatul se eseră frumoșe stete câteva secunde pe gânduri, apoi se scolă de dânsa și i đise:

— Me ieră!

— Te ieră dară în condițiunea ca asemenea momente să nu se mai repétiscă!

— Îți mulțămesc, — i răspuse el și i sărută mâna.

Încă în ziua aceea dânsa mai primi dela bărbatul seu și un colier frumos, numai ca să ierte „insulta“.

Când dânsa primi colierul și „vêrul“ eră de față și surise în ascuns cătră ea, care i făcù semn cu còda ochiului să tacă. Dar bărbatul fericit nu observă acêsta.

De și scena ce o povestirăm mai sus s'a petrecut numai între șese ochi, aceea totuș n'a ramas un secret. Cameriera, care vèduse tôte, grăbi s'o împărtășescă unei prietene, și astfel în scurt timp tot publicul șcîia scandalul.

Toți rideau de „bărbatul nevastei frumoșe“, care a fost atât de bine păcălit prin invențiunea ei de a-i presintă ca vèr pe adoratorul cel mai nou.

Eră un sujet bun pentru cronica scandalòsă locală, pe care l'a și exploatat toții de-a rândul.

În urmă apoi șoptele ajunseră și la urechia „nevastei frumoșe“. Ea de-o parte se genă, de alta se teme, că și bărbatul va auzi; deci cugetă că va fi mai bine să părăsescă băile acele.

Disă dară bărbatului, că i s'a făcut urit singur la băi fără de el; deci decă nu pòte să petrecă și dènsul acolo, ea preferă a se rentòrce acasă.

— Ce femeie bună! — își disă el. Și eu totuș m'am indoit de credința ei!

A doua zi el își duse fericit nevêsta acasă.

*

Cumpenind jertfa cea mare, ce dânsa a adus pentru a nu fi fără de el, bărbatul încă pe cale începù să se gândescă, că ce fel de recompensă să facă nevastei sale? Dar fiind că el nu putea să ghicescă nimica, află mai cu cale să întrebe pe nevêstă-sa, că ce fel de distracțiune i-ar face acuma mai multă plăcere?

Ea răspuse, că nu doreșce nimica fiind obosită; dar decă el vré să facă ceva; facă pentru copii. Aceia sêrmanii tótă vèra n'au avut nici o petrecere, ci au stat numai în societatea instructorului și guvernantei lor. Și copiii trebuie s'aibă desfetaie, nu pot să n'vețe necontentit, căci în urmă li s'ar face urit de asta.

Aci este locul să spunem, că ei aveau doi copii, un băiat și o fêtă; acela eră de șecce ani, acêsta de opt.

Copiii creșceau sub conducerea mamei, care preținea a se pricepe mai bine în d'al d'aste decăt bărbatul. N'avea intențiunea a-i da la școlă publică, pentru că acolo puteau să n'vețe multe datini și vorbe urite; ci le ținea acasă un dascal și o guvernantă, cari ședeau în apartamentul copiilor.

Și în adevêr bieții copii aveau mare trebuință de repaus, căci de-atâta n'vețatură li se zăpăciă capul. Tótă ziua erau ocupați ba cu un studiu, ba cu altul; căci învețau biblie, catechism, geografie, istorie, musică, gimnastică, dans și o mulțime de limbi, afară de cea românescă, pe care după cum spunea mama lor — o puteau înveță și din servitori.

Numai câte odată eșiau la plimbare, pe jos séu cu trășurile lor mici, la cari se prindeau niște cai pitici.

Bărbatul la rândul seu recunoscù și dènsul, că deș și copiii trebuie să aibă distracțiune, și ascultă cu plăcere cuvintele prin cari buna mamă dedea probă de iubirea-i plină de ingrigire.

Dascalii copiilor se mirau aflând acêsta. Ei nu pricepeau ce i-a pleznit d'odată dómnei prin minte, că-și aducea aminte și de copii, pe cari nu-i vedea cu lunile!?

— Și ce distracțiune ai dori tu să facem copiilor noștri? — o întrebă bărbatul.

— O serată cu joc, la care să ia parte numai copii, prietenii și prietenile copiilor noștri.

— Escelentă idee! — disă el. Te rog dispune dară tôte cum vei socoti mai bine!

Și ziua seratei pentru copii se ficsă. Dómna nu mai decăt începù să facă pregătirile.

Mai întâiu merse la oraș și comandă copiilor haine nòue, ièr pentru sine o toaletă pompòsă, în care se pòtă primi pe părinții copiilor ce aveau să vină la serată. Apoi aduse un măestru, care trase cu materie nòue unele mobile cari i păreau învechite, căci nu putea să primescă cu niște vechituri pe óspeți așa de cinstiți.

Bărbatul avù să ngrigescă de vinuri fine, între cari și de Champagne, căci cu muierile o să vină și bărbați; tot el trebuia să angageze și cea mai bună bandă musicală, care a cântat și la celelalte familii de frunte.

De bucate, fripturi, prăgituri purtă dânsa grige. În cât pentru dulcetuiri, fu chemat anume cofetarul de frunte.

Ce n'ar jertfi o mamă bună și iubitoare pentru distracțiunea copiilor sei!?

Bărbatul vedea cu suprindeie, cum planul simplu, precum și-l întipuisă el din capul locului, încet-încet se tot măria, devenind tot mai strălucit și mai scump. Dar nu șcîia nimica. Las' să aibă odată și copiii o zi de bucurie!

Nu mai atunci începù să murmure, când i se presintă socotela pentru insemnele de cotillon. Nòue-șeci și trei de florini! El nu putea înțelege, că ce trebuință este într'o serată pentru copii de cotillon și încă de cotillon așa scump? Nevêsta însă îl linișci, că așa trebuie să fie asta, că acuma nici seratele de copii nu sânt așa de simple ca mai de mult și că n'sfêrșit diarele vor publică descrierea acestei petreceri, ceea ce le va face o cinste mare.

Terminând tôte pregătirile, dómna începù să facă invitările. Cei mai mulți fure invitați prin poștă; la unele familii însă ea se duse în personă, mănând ênsași cei patru cai frumoși, prinși la trășura ei

Numerul copiilor invitați se urcă la cinci-șeci. Cu fie-care erau invitați și părinții. Așa dară óspeții aveau să fie apròpe la o sută și cinci-șeci. Așa bal de copii încă nu s'a ținut la sate! — își șcîia cu mândrie dómna.

În sfêrșit sosi și sêra petrecerii. Óspeții veniră mai toți, parte spre a oferi copiilor o sêră de petrecere, parte spre a vedé ceea ce încă n'a vèdùt, un bal de copii arangiat cu atâta lucș. Veselia a fost mare și petrecerea a avut un succes complet. Óspeții se depàrtară, lăudând și criticând, după cum e obiceiul publicului care se rentòrce acasă din cutare petrecere familiară.

Ce mare a fost veselia, se pòte întipui, decă vom spune, că numai personalul servitoresc a beut un butoiu de vin de 4—5 hectolitre.

Dar la o sêptemână unii și alții începură a șopti n taină, că „bărbatul nevastei frumoșe“ a rugat pe mai mulți ênși să-i gireze o poliță de o mie de florini. Dar numai cu mari percente a isbitut să-și câștîge semnătura unui — jidan.

Se nțelege, că aceste șoptiri erau însoțite de tot felul de observațiuni picante și malițioșe. Unii șcîiau, chiar, că acêsta a fost serata cea din urmă, care s'a arangiat de „nevêsta frumoșă“, căci lucșul ei estravagant a derangiat cu totul starea materială a bărbatului.

(Va urmă.)

Gândiri de foc...

ândiri de foc în mintea mea
Se luptă cu putere,
Și sufletu-mi adânc rănit
Se sfarmă de durere.

Lăsați amici! ... al vostru sfat
Nu-mi folosește mie.
„Să uit, de sôrtă joc să-mi bat”
Ce crudă ironie!

Amorul dus și 'n locul lui
Nepotolită ură:
S'ar șterge fără urme-atunci
Amara lovitură.

Dar când simțești cum te-a 'nșelat
O inimă infamă,
În care-adânc te-ai încrețut,
Ca fiu 'ntr'a sa mamă,

Și cu suspin când ț'amintești
De-acele stinse ȳile,
În cari visai la scumpul sin
Al tinerei copile:

Atunci gândiți mai este chip
În lume de uitare?...
Lăsați-me în focul meu
Să vîrs lacrimi amare!

M. Pompiliu.

Dietetica diverselor organe ale corpului nostru.

XII.

Dietetica părului și a unghiilor.

Corpul omenesc este în mai multe locuri acoperit cu păr; noi privim aici numai părul capului.

Părul trebuie, pentru prosperarea sa, să fie nutrit și uleit bine.

Acela ce dispune de sânge puțin, ce e slăbit prin ne-cas și bôle, acela va încărunți seu își va perde părul mai de timpuriu.

Uleiul capului e foarte necesariu, de ôră-ce el nu permite evaporarea fluidelor nutritore dela rădęcina părului. Asemene trebuie provețut, ca prin im seu scôrțã în cap să nu se împedece creșcerea părului.

Căderea părului se causază prin o nutrire insuficientă și prin uscarea rădęcinei. Căderea timpurie se 'ntemeiézã pe o dispozițiune moștenită, pe caracterul constituțiunii seu atêrnã dela tôte acele influințe, ce sînt în stare de a slăbi corpul omenesc; afarã de aceea se câștigã și prin reconvaleșcența de bôle grele. Căderea părului prin bêtrãnețe e insanabilã, ceea prin bôle grele de multe ori irestaurabilã.

Mijlôcele în contra căderii părului sînt: pomada de mēduva de ôse, uleu de amygdale și nuci, lângã cari se mai adaugã cvantități minimali de uleuri eterice, (tincturã de centharide,) suc de citronã. Ca substanță întãritore — china. Dintre tôte substanțele însē se promovézã creșcerea părului prin curățenie, precum și prin delãturarea grabnicã a sudorii capului.

Cultura părului ne dictézã spēlarea și curățirea lui în tôte ȳilele cu o perie; lângã apa necesarie adaugem puțin (o lingurã) spirt. Afarã de aceea să-l pep-

tenãm în tótã ȳiua de dêuē ori, deminēța și sēra. Dēcã părul este uscat și se rumpe ingrabã, atunci il ungem cu una din substanțele de sus. Dēcã părul cade ușor seu procedura frecãrii ne dóre, atunci să ne folosim de o perie mai môle. Părul pré unsuors se unge cu galbēnuș de ou.

De și creșcerea părului se promovézã prin tăiat, prin umblatul cu capul gol, totuș procedura primã pré de multe ori nu se recomandã. Spēlatul părului și al capului cu apã rece pré de repeți ori, precum și legarea părului nu aduce nici un folos, din contra pôte fi stricãcios. Arsul părului e favorabil intr'atãta, încãt prin cãldura părului se promovézã circulația sãngelui în giurul rădęcinei lui; prin urmare introduce și o nutri-re mai bunã a aceluia, stricã însē părul crescut. Uleirea seu pomadisarea moderatã a părului e avantajiosã.

Folosul unghiilor la mâni e: parte de a sprigini degetul la pipãit și apucat, parte de a prinde obiecte mici.

Ele pretind atãt pentru curățenie, pentru esteticã, cãt și pentru a preveni unele bôle și diformități o culturã deosebitã.

Curățenia se întreține prin frecarea cu o periutã micã seu o bucatã de petec sãpunitã; lungimea lor se pôte împedecã prin tăiatul cu un cuțit seu fôrfecã; nici odatã însē să nu le rumpem seu le mișcãm.

Pelița din dreptul unghiei, ce acopere rădęcina ei, trebuie datã cu grige îndêrēt cu un instrument.

Dr. Ioan Moga.

Plãcerea d'a fi uritã.

— Comedié în o scenã de M. Ernest Legouvé. —

PERSÓNELE:

Suzane,
Marthe.

Acasã la Villeneuve, tatãl Suzanei și fratele Marthei.

Suzane, Marthe.

Suzane (întrã, și-și pune pēlêria pe o mobilã.) Ie-tã-me.

Marthe. În fine! voiu dejunã odatã!

Suzane. Aveam multe de fãcut. Trei lecțiuni sē dau în acēta diminētã!

Marthe. Dar unde?

Suzane. Deocamdatã, la dómna de Brignoles.

Marthe. Oh! atunci înțeleg întãrȳierea ta.

Suzane. Urești pe dna de Brignoles, verișorã?

Marthe. Eu, nici de cum!

Suzane. Ea este așã de bunã cu mine!

Marthe. Oh! e pré bunã.

Suzane. Și fiica sa, și fiul seu!

Marthe. Da, frumosul cãpitan.

Suzane. Ah! dar ce-ți este?

Marthe. Îmi este cã nu-mi place să te vēd dãnd lecțiuni, numai singurã în acest Paris grozav.

Suzane (surițend) Asta este sôrtea fe telor, care n'au nimic, trebuie să-mi câștig ceva pentru viētã. Tu singurã n'ai trebuință de atãtea?

Marthe. Oh! eu, este ceva deosebit cu mine. Deocamdatã, sînt cea mai bêtrãnã intr'un mod teribil, ș'apoi, am un talisman.

Suzane. Un talisman!

Marthe. Figura mea.

Suzane. Cum?

Marthe. Priveșce-mi acēta formã a feții obrazului!

Suzane. E bine?

Marthe. E bine, sânt urită, ietă tot!

Suzane. Urită!... cutezi să ȃci...

Marthe (arētându-și figura). Nu sânt eu cine ȃi-o spune, ci este ea.

Suzane. Tu n'ai vorbi așā de veselā, dēcā ai crede-o.

Marthe. Vorbesc veselā, fiind cā acēsta me incāntā.

Suzane. Oh! și anume de ce?

Marthe. E un lucru așā de comod. Care este rolul cel mai frumos al lūmei? Este acela de a fi flacāu și june. E bine, o fētā uritā, este un flacāu. Ea face tot ce voieșce ea, ea merge unde voieșce. Prin urmare, dēc' aș fi frumōsā, luānd pe vērul nostru la braț, și mergēnd cu el la preumblare; numai dēcāt ar ȃce cineva: „Ah! doi amoresi!” Pe cānd pe mine dēcā me intālneșce cineva cu vērul, ce ȃce? „Un frate și sora sa!” O uritā este totdeuna o sorā. Dar cānd este frumōsā, cāte neplāceri!

Suzane. N'aș fi cređut asta.

Marthe. S'audim: pentru o domnișorā din lūme, bogatā, promisā unui om bogat ca ea, frumșețea nu este dēcāt o zestre deosebitā, nimic mai mult; dar pentru o tinerā sēracă, fārā bārbat, pe care sērācia sa o forțēzā de a se aventurā în stradā, o fațā plăcutā este un pericol în ori-ce moment. E bine, mica mea Suzane, tu ești prē frumōsā, de și ești sēracă.

Suzane. Eu sânt frumōsā, în adevēr? E bine, me bucur de acēsta.

Marthe. Reușeșce planul meu.

Suzane. Ah! aici! unde e prin urmare acel pericol mare?

Marthe. Este... (Dupā o tăcere). Suzane, tu ai fost crescutā în America, nu e așā?

Suzane. O șcii destul de bine acēsta.

Marthe. Este obiceiul în acea țērā de a nu te urmāri cineva pe stradā?

Suzane. Persōnele, care nu veniau din aceeași parte ca mine, da.

Marthe. Ah!... Este imposibil ca vre-un june frumos vēdēndu-te așā de frumōsā sē nu fi gāndit a-ȃi declarā cā...

Suzane (incepēnd sē ridā cu hohot). Ah! ce idee!

Marthe. Cum! Nici odatā nu ȃi-a fācut cineva vre-o declaraȃiune?

Suzane. Nici odatā!

Marthe. Nici odatā, în cālētōriile tale, în preumblāriile tale prin New-York, vēdēndu-te vr'un om singurā, nu te-a turburat cu vre-o vorbā vātēmātōre?

Suzane. Un om sē n'aibā respect cātrā o femeie! Dar toȃi cari trec și cari au femei, fiice sēu surori, indatā alergau ca sē-l pedepsēcā și sē le apere.

Marthe. Toȃi alergau în masā... cum așā? Ar trebui sē profite cineva de liber schimb, ca sē impoarteze acest obicei în Francia; pōte cā, acesta nu l'ar opri.

Suzane. Îmi aduc aminte cu tōte acestea cā...

Marthe. Am fost fōrte sigurā, cā tot sē intēmplā un „cu tōte acestea”...

Suzane. Acēsta sē intēmplā la un curs de botanicā; nu eram mai multe dēcāt patru sēu cinci femei între 300 de persōne.

Marthe. Și restul, ce erā?

Suzane (ridēnd). Ōmenii!... Se aflā alte secse dēcāt secul masculin și secul feminin?

Marthe. Tu ai șeđut în mijlocul a 300 de ōmenii?

Suzane. Fārā indoielā, fiind cā noi ascultam aceeași lecȃiune. De odatā însă, pe cānd scriam, me pomenescu cu o hārtie în formā de epistolā trecēndu-mi peste umēr și cāđēnd peste māneca mea.

Marthe. Un bilet de amor!

Suzane. Tot așā credeam și eu.

Marthe. Imitare francesā!... Și ce ȃiserā quacherii?*

Suzane. Ei incepurā sē faca larmā în adunare.

Marthe. Și ce fācuși tu?

Suzane. Eu, continuai cu scrisul. Apoi, cānd profesorul finise, ridicai brațul, și suflai peste hārtie, ca și cum ar fi fost un insect mic!... Tōtā lūmea din adunare incepu sē ridā și sē aplauzeze, iēr junele fu silit sē iēsā din mijlocul vuietelor!... Așā.

Marthe. Este ceva incārtātōr! Dar nu e modā parisianā. Vēđi tu, primirea ce se face femeilor la Paris...

Suzane. Dar ce are așā de grozav? Tōtā lūmea me primeșce cu brațele deschise.

Marthe. Cu brațele deschise! întocmai!... Primindu-te ōmenii așā... Ah! tu nu vei cāde aici vre-odatā!... În tot Francesul se aflā o inimā bētrānā de trubadur... care aduce cu sine ca, indatā ce un om se aflā singur cu o femeie frumōsā, sēracă și liberā... are numai dōuē cugete: cel dintāiu de a-și arangia puȃin cravata și de a-și neteđi pērul; al doilea, de a-și ȃce: „Ah acuma trebuie sē fac curte acestei domnișore”.

Suzane. Dar eu nu șcii nimic despre acestea... cine ȃi-a spus aceste secrete?

Marthe. Talismanul meu! Totdeuna el! Precum nu se uitā nici odatā la vre-o femeie uritā, întocmai așā se uitā dupā celelalte. Asta este ceea ce am fācut, și am vēđut. Astfel, iēcā-te pe domnia ta, domnișorā Suzane Villeneuve, instițue; de vei cere consiliul unui avocat, unui medic, unui invēțat; la prima ta vizitā, el ȃi face complimente, la a dōua te numeșce „frumōsa mea clientā”; și, la a treia, dupā cum e și galantomia sa, ȃi predā un bilet de amor, te apucā de talie sēu se aruncā la genunchii tei... ōmenii imperiului se aruncā āncā în genunchi, deciși a nu sē mai ridicā.

Suzane. Da... bētrānii de cari ȃși bate joc tōtā lūmea.

Marthe. Nici decum! Acestea sânt obiceiuri naȃionale! De te vei duce ca sē ceri ceva într'un minister, nu vei gāsi dēcāt protectōri și apostilatori... Dupā dōuē ȃile, practicanȃii te string de mână, șeful de birou te sārutā... pe frunte...

Suzane. Cum, sē me sārute?

Marthe. Un șef de birou!... De vei plāti lēfurile subalternului seu, apoi atunci te va conduce și la ministru!

Suzane. Ce? Și ministrul e tot așā?

Marthe. Oh! nu! nu!... E mare deosebire! ministrii sânt mai pe sus de aceste slābiciuni mici!... Funcȃiunea lor este ca și preoȃia. Ei pāzesc buna cuviințā! Ei te respectēzā!... Și tu n'ai de ce sē te temi de ei!... Dar, de regulā ei, și senatorii pōte, toȃi, bētrāni sēu tineri, frumoși sēu uritī, bogați sēu sēraci, amploiați sēu rentieri, industriași sēu artiști, civili sēu militari; toȃi trubaduri! trubaduri! trubaduri!... Și calici, cāci ei poruncesc totdeuna! Trubaduri și cāmētari, cāci ei imprumutā pe sēptēmānā... 200 pentru 100 interese, plātibile în... Nici unul nu e care sē iubēcā fārā nici un interes... nici chiar un cāpitan!

Suzane (turburatā). Un cāpitan!

Marthe. E bine, da! Cāci, fiind cā mi-a scāpat vorba, trebuie sē-mi implinesc scopul!... ȃi inchipuiești tu cā, dēcā dnul de Brignoles urcā treptele nōstre cu o iuțelā așā de mare, și așā de adese-ori, sē

* O sectā religiōsā rēspānditā mai cu sēmā în Englitera și în Statele-Unite din America.

facă acésta pentru iubirea ce o are în sculptură?...

Dnul de Brignoles este amoresat de tine!

Suzane (surîdînd). O ştiu acésta.

Marthe. O ştii?

Suzane. Fără 'ndoielă, fiind că el mi-a spus-o.

Marthe. Şi tu?

Suzane. Eu? asemenea îl iubesc...

Marthe. Şi tu i-ai spus lui, asemenea?

Suzane. Fără 'ndoielă, fiind că el mi-a cerut să-i spun.

Marthe (a parte). Dă nişte răspunsuri, cari te ameţesc!... (Tare.) Dar ai spus tu tatălui teu?

Suzane. Nu, încă! acesta e un secret... am dreptul să tac; acesta e secretul altuia, eu n'am dreptul să-l spun cuiva.

Marthe. Tu n'ai spus tatălui teu despre amorul dlui de Brignoles?

Suzane. Nu e nici un rău!... I voi spune despre acésta la timpul potrivit.

Marthe. Şi când va fi timpul acesta?

Suzane. Când va fi hotărîtă căsătoria noastră.

Marthe (încrămenită). Căsătoria ta! Crezi tu că dl de Brignoles te va lua în căsătorie?

Suzane. Fără 'ndoielă!... Find că mi-a spus, că me iubeşte.

Marthe. Ce spui? E ceva curios! Ién spune-mi niscai-va probe?

Suzane. Décă un om simţitor a declarat unei tinere: „Te iubesc!” şi ea i-a răspuns: „Şi eu te iubesc!” s'a isprăvit! sînt căsătoriţi!

Marthe. Sînt căsătoriţi! căsătoriţi! Ah bine ar fi! Décă toţi cari şi-au spus acésta s'ar fi... Se vede că tu ti-aduci aminte de cealaltă lume! Ah! cum se întîmplă acésta în America?

Suzane. De tot simplu, i se spune guvernorului...

Marthe. Ce-i acesta, guvernor?

Suzane. Acesta e numele ce se dă părinţilor.

Marthe. Îmi place mult acest nume de guvernor, el reprezintă autoritatea, disciplina...

Suzane. Dar, nici decum! nu sînt tocmai părinţi, aceia cari căsătoresc pe fiecele lor.

Marthe. Décă nu, atunci cine este acela care le căsătoreşte?

Suzane. Ele chiar.

Marthe. Ele chiar? Dar în fine, acest guvernor, trebuie să-şi dea cu toate acestea consimţămîntul seu.

Suzane. Oh da! După...

Marthe. După ce? După căsătorie?

Suzane (simplu). Nu, după ce fêta şi-a făcut alegerea.

Marthe. Fêta este care alege?

Suzane. Acésta îmi pare destul de drept, fiind că ea este, care se angagează.

Marthe. Da! dar guvernorul este care dă zestrea.

Suzane. O zestre? Cine-i cere zestre?

Marthe. Cum, în America, fetele?

Suzane. În America, fetele nu sînt forţate d'a cum-pără p: bărbatul lor; un om onest le găseşte totdeauna destul de bogat înzestrate, când ele i aduc în căsătorie, o inimă fidelă şi o vieţă fără vătămăre a cinstei. Dar, aici, nu pot să me opresc de a nu roşi, când aud vorbindu-se de căsătorie!... S'ar crede cineva, la un tîrg!... Totdeauna acésta vorbă umilitoare: „Cât are ea?” Ea are... ea are aceea ce este ea!

Marthe. Scumpa mea copilă! Astfel crezi tu, că sîrăcia ta nu va împedează pe dl de Brignoles...

Suzane. Ce-mi pasă de sîrăcia mea, şi care ar pute fi scopul seu, decă n'ar voi să me ia în căsătorie?

Marthe. Scopul seu? Scopul seu? Dar muma sa?

Suzane. Oh! muma sa, deosebit! Sînt sigură că acésta căsătorie este singura sa dorinţă.

Marthe. Ce spui?

Suzane. Ea mi-a spus-o de o mie de ori.

Marthe. Ea ţi-a spus-o?

Suzane. Nu în cuvinte, decă voieşti, dar în fapte. Pentru ce me chiamă la ea fără 'ncetare?

Marthe. Pentru ce?

Suzane. Pentru ce m'amestecă ea în toate lucrurile? Póte face cineva astfel cu o altă femeie decăt cu aceea pe care voieşte să-o numescă fiica sa? Dar ce-ai tu, Marthe? ce ai? tu plîngi?

Marthe. Da, eu plîng. (Imbrăţişându-o). Oh! Suzane, cât rău îmi faci tu!

Suzane. Dar spune-mi...

Marthe (cu putere şi a parte). Nu, asta e imposibil! Nu! nu voiesc să cred!... O femeie!... O mamă! Asta ar fi pré inspăimîntător! Dar, pentru el, e pré nepotrivit!... Şi datoria mea este de a-l demască (Ei).. De a te lumină! Suzane, dnul de Brignoles nu voieşte să se căsătorească cu tine! Domnul de Brignoles nu se va căsători cu tine...

Suzane. Paul, nu me iubeşte?

Marthe. Oh! nu şic, că el nu te iubeşte... Eu cred, tocmai din contră, că el este amoresat de tine, ca un nebun.

Suzane. E bine, atunci ce-ar voi să facă cu mine?

Marthe. Ce va face cu tine!... Oh!... nu pot... nu trebuie să!... Să şcii atîta numai, că bărbaţii sînt un nîm uricios.

(*Le Roman des Familles.*)

Trad. de

Vasile Gămulea.

F i d o!...

ido, Fido! Îţi vine 'n minte
Când l'al nopţii foc divin
În aceste locuri sfînte
Noi trăiam fără suspin?
Când p'a lacului moi valuri
Noi în vas plutiam visând...
Şi departe 'n giur pe maluri
Ne strigă frunza cîntînd?...

Atunci tóte, Fido dragă,
Aveau farmec... aveau graiu...
Căci iubiam... şi lumea 'ntrégă
Ne zimbîa ca dulce raiu.
Ađi pe lac, pe vâi, pe cóste
Veđi ce neguri s'au estins?
Ah!... din înimele nóste
Iubirea de mult s'a stins!

Iason Bianco.

Migrările unei pietre preţioase.

Între deosebitele speţie de preţioase, cari atraseră atenţiunea publicului la prima esposiţiune industrială din Londra, se află şi gema cea mai preţioasă a tesaurului de corónă engles. Diamantul poleit cu multă artă, acărui faţete (suprafecie) late respândiau în ochiul privitorului torinţi de lumină întregi, produse o admiraţiune generală prin splendórea sa neasemenaveră ş prin pomposul seu joc de colori. El eră totdeauna punctul care atrăgea o mulţime mare de admiratori. Interesul, ce-l produse acésta piétră admirabilă, ar fi fost cu mult mai mare, decă pompósa gemă ar fi putut enará istoria migrărilor ei. Un călător a aflat sórtea

acestei pietre prețioase. Ea este așa de încurcată și adese-ori de o natură așa de admirabilă, încât cugetăm a auzi o fabulă din o mie și una de nopți.

Rennumita gemă apare mai întâiu în India. Cumcă acesta i-ar fi patria adevărată, documentează numele, pe care l'a purtat mai întâiu și sub care încă și acum se numără între juvaerele de coronă englese. Koh-i-nur, adeca muntele de lumină, așa pôte fi numită o gemă numai de un atare popor, carele se escită puternic de facultatea imaginativă ușor aprindătoare a Indienilor, de natura și de aparințele ei. De altcum e forte verosimil, ca acest format pompos a naturii să descindă din munții indieni. Aceștia sânt cunoșcuți ca avuți de pietri prețioase și se câștigă din pământ tesauerele mult dorite fără multă osteneală și săpare de mine împreunată cu spese mari. În acest mod a putut veni la lumina țilei și Koh-i-nurul. Însă nici o enarare nu spune numele aflătorului. Pôte de acea nu, pentru că în India singur numai aflarea unui obiect prețios nu da încă dreptul de proprietate. Tesaurii poporului curseră toate fără excepțiune acolo, unde eră venerarea țeităților, adeca în temple și în mânilor totdeuna deschise a preoților aiviți.

De aici începe esistența lui Koh-i-nur a un ce public. El straluci mulți ani în capul diform al unui idol indian la Delhi, ochii căruia unul îl formă această gemă pe lângă alta de o valoare egală.

Însă timpuri grele veniră peste mărșul Delhi. Cete selbatice de Mongoli luară cu asalt această cetate splendidă. Cu toate aceste Mongolii lăsară de a esistă serviciul lui Budha neimpedecat și mai departe, de și aședără în locul dinastiei indice alungate una din familia domnitore a lor; însă, ca inimici declarați nascociră în mod astut, cumcă lucsul peste măsură ar fi o respire nedemnă de adorarea țeității, pentru acea trebuie a se rentorce la o simplicitate nobilă. Astfel fără multă rezervă scoseră Mongolii cei loiali ochii prețiosi a sermanului idol. Aceia de acum înainte să decoreze numai „idoli vii”. Din acest timp a dispărut soția lui Koh-i-nur. Pentru densusul însă se începe un timp de emigrări, până ce ajunge în tesaurul de coronă engles.

După devastarea templului lui Budha ajunse Koh-i-nurul în posesiunea chanului mongolesc de pe atunci Mahmud Badschah. Acestuia însă i-s'a răpit în un mod de tot astut: el devine o jertfă a curtoasiei mongolice. Aname Nadir, șahul din Persia veni ca oșpe la curtea din Delhi timp mai îndelungat. Deja de mult aușise el de piatra neasemenaveră, și decă nu rătăcim, visita lui fu numai pentru gema amintită. Însă norocul nu se părea a favorisă dorințele lui Nadir. El nu putu cel puțin să vedă prețioasa piatră. Însă cu cât ostenelele lui erau fără rezultat, cu atâta mai arțetore fu dorința lui. În fine astutul Nadir isbuti să afle dela o camerieră, care eră introdusă în secretele chanului, cumcă Mahmud Badschah nici odată nu departează dela sine Koh-i-nurul, ci-l pörtă în tot timpul în turbanul seu. Pe aceste, precum și pe curtoasia renumită alui Mahmud Badschah își basase Nadir planul seu.

Toate pregătirele pentru plecarea Persilor s'au pus în mișcare și Nadir veni la curte spre a face visita de despărțire. Mahmud Badschah a dat o festivitate strălucită în onorea lui Nadir. Persianul apără în cea mai strălucită gală regescă. Căciula sa din piele de oie indigenă, ce eră încungiurată superb de cingătoreea regescă de aur, strălucia splendid de mărgelele imprășciate din abundență. Mahmud Badschah însă, ca totdeuna purtă turbanul, fără de care nu s'a vedut de mai mulți ani. Ambii domnitori vorbiră despre asigurarile amicitiei. Scena eră grandioasă și fără dubietate de o mare însemnătate pentru curtenii indieni și persieni.

Însă cum se miră Mahmud Badschah, când Nadir amicul seu i propuse, ca conform datinei persice, să schimbe acoperemântul capului spre semn de eternă amicitie. Putut-a el să se opună seu să facă o față supărată unei propuneri așa de amicabile? Spre a se cugetă însă la această amicel seu nu-i lăsă timp. Cu o plecare amicabile prezentă el căciula sa persică lui Mahmud Badschah, ier turbanul acestuia și-l pune pe cap cu o cutezare nobilă. Însă înșelatul nu-și tradase perderea prin nici o schimbare a feței. El și-ar fi pierdut din viza sa de principe, decă ar fi fost vedut numai un moment predomnit de puterea patimei. Se țice, că această predominire alui Badschah escită dubietate în Nadir, cumcă întru adevăr să fie ascunsă piatra cea prețioasă în turban; a cugetat, că planul lui cel astut s'a prevedut și s'a înșelat. Însă numai puțin timp tortură această dubietate pe astutul persian. Abia renturnat la cortul seu, cercetă internul turbanului. Spre cea mai mare bucurie a sa află acolo un pachet bine păstrat, în care eră Koh-i-nurul mult dorit. Superb de astuția succesă, porni Nadir numai de loc.

La mörtea lui Nadir își schimbă Koh-i-nurul posesorul seu. El fu vëndut domnitorului Afghanistanilor, care residase în Kabul. De și a fost și aici espus la multe ispite, totuș remase timp îndelungat în mânilor șahului, până când cel din urmă din acestia, Schujah, la fuga sa din anul 1812 îl duse cu sine ieră în India, unde căută el scuture în Lahore, la curtea unui mic Sultan indian. Rundschit Singh, așa se numia amicul de ospitalitate alui Schujah, aușise despre proprietatea prețioasă a oșpelui seu și pentru acea îl primi cu brațele deschise. Abia însă se aședă Schujah în Lahore, când Rundschit Singh și începă a negocia cu el pentru predarea pietrei. Deoră-ce el vedu, că toate propunerile sale sânt respinse, încetă cu amicitia de ospitalitate și trâmise pe nefericitul principe la Kaschmir în esil, răpindu-i și lumina ochilor, pe când muiera acestuia Begum cu curtea sa de tot restrinsă căpătă locuință în Schadera.

Rundschit Singh, carele presupuse, că piatra prețioasă ar fi la această, încercă toate mijlocele spre a o aduce în posesiunea sa. Mai întâiu cugetase a-și ajunge scopul prin acea, că răpi nefericitei princese totă averea și bunetatea. O mulțime de pietri prețioase, obiecte de lucsul, covoră etc. cădură cu această ocaziune în mâna lui. O parte din celea răpitate le innapoiă princesei Begum, juvaerele însă toate curseră în visteria lui. Între acestea nu se aflase și așa mult doritul Koh-i-nur. Superat de nereușita planului seu, se decise Rundschit Singh a cantă pe alta cordă, de a storce cu puterea acea, ce princesa se opuse a dă de buna voie. El calculă la inima debilă a princesei, care ori-ce nenorocire, ce întimpină pe servitorii ei, o simția, ca și când ar fi a ei proprie,

Două dintre damele celea mai fidele a princesei s'au aruncat în prinsore și celorlalti servitori li s'a detras măncaerea. Begum fu privighiată forte sever și fiecare din visitele ei supuse celei mai stricte cercetări. Totodată lasă Rundschit Singh a i-se spune, cumcă numai predarea lui Koh-i-nur va pută imbunetăți sorte sa. Această tractare dură se părea a rumpe voința până aici nefrângibilă a princesei părăsite. Ea predase într' adevăr unele pietri sultanului, între cari și un rubin de o frumșete așa perfectă, încat acesta l'a cređut la început de diamantul mult dorit. Însă neincrederea sa se escită din nou, când un Indian, carele credea a fi vedut pe adevăratul Koh-i-nur în Kabul, afirmase, cumcă între pietrele predate nu se află și renumita juvaeră. La declararea facută, cumcă pietrele predate sânt nimicuri în comparare cu neintrecutul Koh-i-nur, crescă în Rundschit Singh pofta și mai tare și-și pro-

puse a tractă pe Begum fără totă rezervă. De aici înainte s'a ținut nefericita princesă sub paza cea mai strictă și s'a detras atât densei, cât și pruncilor ei ori și ce nutremânt. Însă în contra așteptării se părea împreună cu suferințele princesei a crește și constanța ei. Două zile, fără de a se plânge, suportă cu pruncii sei torturile fêmei. Temându-se Rundscht Singh, ca nu cumva cerbicosa princesă se ducă secretul cu densa în mormânt, apuca lucrul de alta lature și începă cu rugări și apromisiuni. Față de o atare tractare se părea și Begum a fi mai simțitoare. Ea apromise a predă pe Koh-i-nur, decât Rundscht Singh se va obligă: a eliberă din prinsore pe bărbatul ei și ai asemnă o rentă anuală.

Rundscht Singh de bucurie se învoi la toate și demandase, ca numai decât să se elibereze Schujah din prinsorea sa din Kascmir. Când însă el repetise din nou princesei rugările sale, acesta declară, că Koh-i-nurul nici nu se află în mâinile ei, ci de un timp îndelungat ar fi pemnorat la un neguțător din Kandahar (Kandahar) pentru asigurarea unei datorii însemnate. După aceea furia sultanului înșelat causă din nou de tragerea mâncării. Nimic însă nu pută frânge constanța princesei maltractate, și pôte, că Rundscht Singh cugetă să abdică, de posesiunea juvaerei pré renumite, când disperatul Schujah se oferă de buna voie a predă pietra.

Eră în 1 iunie 1813, când Rundscht cu mai mulți credincioși a sei și cu unii juvelieri se duseră la șahul Schujah în Schadera. Se salutară și ședură pe scaune. O tăcere mortală domniă în casa spațioasă; fie-care se părea a se stii de a intrerumpe tăcerea. Rundscht, de și impacient țină a fi necuviincios unui principe a aminti mai întâiu despre obiectul, ce ocupase cugetele tuturoră. În fine făcū semn unuia dintre credincioșii sei spre a aminti lui Schujah scopul venirii lor. Șahul ochi unui selav; acesta merse și se rentorse îndată cu un pachet mic, pe care-l puse între ambii principi. Ierăși reapărū linișcea de mai ante, ierăși trecură mai multe minute pline de așteptare. Nepăciența lui Rundscht îl sili în fine a face capet acestei stări pline de torturi. El dede un semn unuia dintre servitorii sei, de a redică pachetul. Acesta ascultă și-l desfăcū. Pietra se arêtă și fu recunoscută de Koh-i-nurul cel adevărat. Rundscht uitase toate celea întemplate, privind pietra orbitore. El intrerupse tăcerea și întrebă pe șah, ce preț poșede pietra. „Djuty“! * fu scurtul respuns.

Acesta scenă făcū o impresiune nestersă în cei presentii. Nobilitatea spiritului șahului nefericit, manierele sale de principi, ce impuneau respect facură să amuțescă chiar srigarea de bucurie a avidului Rundscht Singh pentru ajungerea scopului seu, la care până acum s'a nisuit îndeșert.

Timp îndelungat remase Koh-i-nurul în Lahore între juvaerele de corônă. După cucerirea Indiei de Englesi, tesaurul de corônă s'a privit ca o prédă a cuceritorilor și s'a transportat în Anglia. Acolo împodobeșce diamantul, ce emigrase așa de multe ori, capul reginei Angliei. Se vede dară, că și pietrele pot avé sôrtea lor.

V. Buta.

Comerciul përlui.

Acest comerciū are ca centru cel mai însemnat piața Parisului.

Përlul care se lucrăză aci provine mai întâiu din Francia, care are monopolul përlui môle și fin; din Italia, care aduce un përl lung negru; și în fine, din Germania de Nord, al cărei përl este de culóre blondă

* O expresiune de dispreț.

séu deschisă. Austria, Boemia, Rusia aduc un contingent fôrte mic.

Afară de întrebuițarea përlui pentru cōde de dōmne, peruci, bucle etc., s'au făcut încercări pentru ca përlul omenesc să fie întrebuițat și pentru țesături.

La cel din urmă congres al Asociațiunii britanice pentru desvoltarea științelor, ținut la Manchester, dl William Danson a supus esaminării membrilor congresului câteva specimene de articole fabricate din përl.

D. William Danson a đis asemenea că sora sa a avut ideia d'a țese o stofă fină ca alpagaua, pentru care a întrebuițat 3500 livre de përl.

Mai mult încă, a făcut două șaluri a căror bătélă este de bumbac, cari țin fôrte cald și sânt nu se pôte mai trainice.

Trebuie a combate o prejudecată fôrte respândită, care face să se credă că përlul întrebuițat în comerciū este tăiat dela persoanele môrte. Acesta este o mare greșelă.

După documentele oficiale, përlul pus în fie-care an în comerciul Parisului este aprōpe de 100,000 chilogramme. La acesta provenință fôrte eterogenă trebuie să mai adăugăm încă përlul cel mai frumos de prin comunitățile religioșe.

De vr'o đece ani, China, unde câteva sute de milioane de locuitori trăiesc cu capul cu totul ras, espediéză o mare cantitate de përl, care este puțin prețuit din causă că nu are calitățile përlului europenilor.

Căsătoría din Japonia.

Occidentalii sânt totdeuna atinși de starea de inferioritate a femeilor în țerile asiatiche, și sânt cuprinși de milă la vederea condițiunii lor de supunere în mâinile despotice ale tiranilor de familie.

Femeile din Japonia fac esceptiune dela acesta stare de lucruri generală; ele sânt tratate cu respectul și considerațiunea datorită secului lor. În realitate, în Japonia ca și în America, sânt stăpâne în casa lor.

Ele au mai multă libertate și în acelaș timp mai multă demnitate de cât toate celelalte orientale; cu toate acestea, nu se permite amicilor tineri ai celui alt sex să fie primiți de ele cu aceeași libertate cu care se permite Americanilor; ele trebuie asemenea să aibă o causă binecuvântată pentru ca să se pôtă duce, séu la plimbare séu la teatru, însoțite d'un amic care le place.

Nu se aude nici-odată în familiile japonese acele expresiuni dulci de dragoste séu de simpatie cari sânt permise în Statele-Unite. Iubirea este privită acolo ca un lucru pré delicat pentru ca să se permită d'a fi arêtată în fața amicilor, rudelor séu părinților.

Urmările sânt că fôrte rar se vede ca, căsătoría în Japonia, să fie fructul unei inclinațiuni mutuale; ea este, în general, o afacere a cărei conducere este lăsată cu totul în mâinile familiilor și, ceea ce este curios, e că numărul căsătoriilor nenrocite séu nirilor reu eșite este cu mult mai mic în Japonia de cât în America, unde căsătoría nu este de cât rezultatul unei lungi cunoșcințe ș'a unei iubiri reciproce.

C u g e t ă r i.

Toți întrebăm: e bogat? Nimeni: e virtuos?

A primă o binefacere, este a-și vinde libertatea.

O imputare în nenrocire este o cruđime.

O femeie urită, este cea mai frumoșă... dintre maimuțe.

Despărțiți lemnele, veți stinge mai ușor focul.

Își mărturiseshce crima, acela care fuga pentru a nu fi judecat.

SALON.

Cronică bucureșcă.

8/20 novembre.

(Triste amintiri. — O copilă poetă. — Noutăți literare.)

Ca și tainele vieții, neînțeles e firul care legă feliurite întâmplări ale ei! Joi seară, trecând pe la Salon, am găsit pe sculptorul Georgescu, întors de curând dela Paris unde și-a sêvêrșit studiile artistice sub direcțiunea lui Delaplanche și Dumont, lucrând la un bust superb al lui Pascaly, artistul pe care tot într'o joi seară l'am admirat în cea mai originală, și prin urmare în cea mai frumôsă, din creațiunile sale: în rolul lui „Lăpușeanu“, domnul Moldovei.*

El Georgescu a fost însărcinat de direcțiunea teatrelor cu executarea acestui bust merit a fi așezat în foierul Teatrului Național. Astăzi, ziua onomastică a artistului a cărui pierdere e atât de regretată, bustul e aproape terminat. Asta e pôte singura și a numelui seu care nu i-a mai adus vr'o nenorocire drept dar, și asta pentru că el e acum acolo unde nenorocirea nu pôte ajunge, căci e departe de lumea asupra căreia ea și-a întemeiat împărăția.

Mi-aduc aminte, că — astăzi e anul — me dusem să-l văd și să-i exprim urările mele. L'am găsit abătut: dulcea-i copilă, drăgălașa Marta, ângerul mângâietor în viața-i amărită, eră greu bolnavă. Anghina, acesta bôlă hidôsă iubitore de copii, petrunsesse în cuibul de fragede odrasle unde copila eră dată la învățatură, și se aninase de grumazii celei mai mândre. Tatăl o vêduse și, cu tôte asigurările ce i se dedese, eră neliniștit. Totdeuna ziua numelui meu mi-a fost spre nenorocire! — fu responsul lui la îmbărbătările ce me cercam să-i aduc.

Eră Duminecă și în seara aceea se jucă la Teatrul Național „Curierul de Lyon“. Înainte de a veni la teatru, artistul trecu pe la școlă unde Marta se găsiă bolnavă, ca să vêdă cum i mai este. O află mai bine. Plin de speranță, că va fi mântuită, se ivi pe scenă. Cunoșceți pôte data acestei sfâșietore drame: Lesurques, cel mai onest dintre ômeni și cel mai fericit dintre părinți, printr'o nenorocită asemănare la chip cu Dubosq, ucigătorul Curierului de Lyon, e smuls din mijlocul iubiților sei copii și târit la eșafod.

Cătră 10 ore o șoptă de jale se respândi în sală: Marta murise! Vestea de nenorocire se respândi cu iuțelă fulgerului: toți o șciau, numai sêrmanului părinte tóți se ferise de a i-o duce. Ietă acum scena unde Lesurques, osândit la mörte, de și cu totul nevinovat, își ia adio dela fiica sa îmbrățișând-o pentru cea din urmă oră. Atâta veritate, atât sentiment eră în jocul artistului, căruia inima-i spunea pôte că cu câteva momente mai înainte îmbrățișase cu adevêrat pentru cea din urmă oră pe iubita-i Marta, căruia o voce ascunsă i vestiă pôte nenorocirea care-l lovise, în cât sala întrégă, șciind că durerea lui nu mai eră durerea unui artist, ci a unui părinte care în adevêr se despărțise pentru totdeuna de copila sa, eră mișcată până la lacrimă. Nici odată emoțiune produsă de vr'un artist în inimele spectatorilor n'a fost mai adâncă, mai vie ca în seara de 8 novembre 1881! Ochii tuturor, obrajii multora, erau plini de lacrimi. Toți plângeau, plângeam și eu!

* „Lăpușeanu“, tragedie în cinci acte (în versuri) de Iuliu I. Roșca.

Dar de ce în a mea minte aste amintiri se strîng?
Las să urle vântu-'n stâncă, las' să gêmă valu-'n mare,
Ieră voi ve reintörceți, amintiri întristätore,
Vreu să cuget, nu să plâng!*

*

Acêsta nemêsurată pierdere, trebuia să dea cea din urmă sguduire artistului, cu totul sdruncinat de atâte decepțiuni amare, de atâte suferinți crude! Din seara aceea, aproape șese luni artistul n'a mai pășit spre rampă! „Doi sergenți“, piesă din repertoriul lui Rossi, a fost cea din urmă în care Bucureșcenii au mai vêcut pe Pascaly. Un an nu s'a scurs încă de când Marta părăsise pe iubitu-i tată, și acesta plecă s'o găsescă, de sigur în corul ângerilor, căci acolo eră locul ei. O! da! ea ar fi putut pré bine să ne spună când ne-a părăsit:

„Ângerăș, lăsat-am cerul
Să viu p'ast pământ de dor,
Și-astăși, străbătând eterul,
Ier spre cer iau linu-mi sbor“.*

Mörtea lui, urmând atât de aproape pe aceea a copilei sale, mi-aduce-aminte aceste versuri pe cari oricine le pôte citi, în ograda bisericei Icoana, d'aci, pe mormântul care păstrează remășitele dulcelui poet Alexandru Sihleanu, (autorul „Armoniilor intime“) și ale tatălui seu:

N'a trecut anul și-al seu părinte
Sub astă il insoți.
O, voi ce treceți pe la morminte,
Séu-flori, séu lacrimi vêrsați aci!

*

Și pentru că sânt la capitolul versurilor, ietă să vă spun că tocmai am de naintea mea un text de modeste încercări poetice. Autorelor, căci ele sânt opera unei gingașe dșore, care n'a publicat pân acum nici un vers, a bine-voit să mă onoreze cu încrederea dsale, confiându-mi pentru câte-va zile paginile în cari își revêrsă inspirațiunile-i drăgălașe.

Mă simț pré fericit, că sânt cel de'ntăi care, profitând de încrederea tinerei-poete și abusând pôte de acêsta încredere, pot împărtăși cetitorilor mei câte-va note din ciripitul duios al acestui talent născând.

E mică, dare prețiosă colecțiunea de față, căci ea-i un modest tesaur de simțiminte fragede, de gândiri nobile. Tinera scriitore a avut cumplita nefericire de a fi lipsită din cea mai fragedă vêrstă de mângâierile duiöse ale unei mame Vai! mörtea nu e 'n lume de cât numai pentru a rupe legăturile cele mai scumpe nouă, de cât numai pentru a ne principui pierderi dureroșe! Ast-fet tonul general al aproape tuturor bucăților ce alcătuiesc buchetul de versuri al gingașei poete, este jalea acestei pierderi a unei mame iubite, cea mai mare negreșit pentru ori-ce copil, căci, pentru a cedă cu-vântul poesiei:

E dulce-a aurorii privire matinală,
E dulce o modestă zimbire virginală,
Mai dulce-i îns'al mamei suris duios, ceresc,
Suris ce-adênc pêtrunde un pept copilăresc.

Când jugul suferinței te-apêsă, te zdrobesce,
Când ea, fără 'ndurare cumplit te chinuiesce,
La sinul mami-atunce grabesci a alergă,
Sciind că-o mângâiere la dênza vei află.

etc.

* Lamartine: „Le premier regret“.

** „Sacrificiu pentru Sacrificiu“, roman original de Iuliu I. Roșca. Epitaf.

In bucata: „Fecióra și Ângerul“ écá ce respunde copila ân-gerului care trimis de ceruri ca s'î aducá o mângáiere, o 'ntrebá de ce e tristá, de ce plânge:

De mult imi rápi cerul o mamá mult dúiosá
Și vai! d'atunci zedarnic în lune rátfácesc:
Ca flórea de pe câmpuri în dor me vescedesc!

Câci singura-mi avere, câci singuru-mi amor,
Erau al mamei mele sin dulce, iubitor.
Și ađi, de ea departe, suspin neîncetat:
Ca sufletu-mi, și corpu-mi în doliu e'ngropat!

„Captivul“ revérsându-si jalea prin cântece dúiose in sinul străinátáții, inchieie cu ácéstá frumósá strofá:

Depártat de țérá, de casa-mi iubitá,
Pe grópa mea nimeni nu va pune flori
Și de scumpe lacrimi nu va fi stropitá . . .
Jalnic e'n robie, ca mine, s'ê mori!

Gáscesc în multe din bucáțile tinerei scriitóre făr-mecátórea melancolie a lui Millevoeye. Dovédá urmátórele versuri cari sunt bune sorori cu „Cáderea frunđelor.“

Când vântul șuierá prin vale,
Când frunđa cade'n a mea cale,
Atuncea crud inima-mi plânge
Și sub al morții jug se frânge.
etc.

Âncá una din cele mai frumóse e și „Cerșetorul“ pe care tinéra poetá ni-l zugrăvesce cu mult adevér:

Zdrobit de suferințe, priviți-l cum cerșese
La ușa celui mândru, avut și desfétat . . .
Lipsit de mângáiere, persecutat de sórtá,
Cu jale se táresce din pórtá până'n pórtá,
Dar' vai! l'a sale plângeru ori-care trecétor
E surd, séu ocolesce pe bietul cerșetor!
etc.

Décá spațiul restrins de care dispun nu m'ar ne-voi s'ê contenesce aci cu citațiunile, apoi aș citá mereu și credeți cá aș avé ce. Totuși, incheiând, nu me pot opri de a-mi destáinui neclintita credință ce am cá, stáruind cu sirguință pe ácéstá fermecátóre cale a poesiei, gingașa scriitóre ne va puté da cu timpul produțiuni cari vor fi adevérate mărăgáritare de mare preț, și de a-i esprima, odatá cu elogiile nóstre pentru aceste de'ntei încercári și ale nóstre incuragiári de a căutá s'ajungá tința, menirea ce-i este 'nsémnatá de sus.

Noutáți literare:

Libraria Haiman ne pregátesce o frumósá surprin-dere: peste câte-va đile va eși la luminá, in editura sa „Literatura populará románá“, un fórté interesant studiu de d. M. Gaster, doctor în litere și filosofie, și „Poesiile complete“, adica atât cele publicate, cât și cele nepublicate áncá, ale lui Carol Scrob.

Cunósceți parte din scrierile acestui din urmă și cele cunoscute incredințându-ne pe deplin despre me-ritul celor necunoscute, nu me voiu ocupá mai mult a vi le recomandá. Voi spune dar câte-va cuvinte despre lucrarea dlui Gaster.

Titlul cărții: „Literatura populará románá“ des-táinuiesce în destul obiectul ei. Autorul își imparte luc-rarea in trei mari clase: literatura esteticá séu roman-ticá, literatura eticá și literatura religiósá. In cea este-ticá, ni se arétá atât șirul romanțelor cât și cuprinsul lor. Dl. Gaster urmáresce aceste romanțe până la isvorul lor, și cautá a demonstrá „influența ce au esercitat asupra fantasiei poporului román, dând nascere cu in-

cetul la *novele, povesti, basme și snóve*“ și a ne convinge „de fluctuațiunea vecinicá ce esistá în literatura popu-lará și de acea de multiplele legáaturi ce légá și unesc un popor de altul, o carte de alta, o inchiuire de alta.“

Cát despre literatura religiósá și cea eticá, „care din partea ei stá in legáturá intimá atât cu cea este-ticá cât și cu cea religiósá“, titlurile arétá indestul cuprinsul lor.

Dar ceea ce e și mai interesant, e cá dl Gaster nu atinge în lucrarea dsale numai literatura scrisá, dar' și pe cea nescrisá. Dsa este un neobosit cercetátor pe acest din urmă teren, și nu sciu un manuscript románesc care s'ê nu-l fie cunoscut. De câte ori nu l'am găsit răscolind prin vechiturile trențuite ale buchiniștilor, vr'o lóie de-acum câte-va vécuri! Și pot afirmá, cá dsa e cel mai bogat in manuscrise vechi románesci, dintre bieții muritori.

Deci ast-fel fiind, nu putem așeptá de cât cu cea mai mare nerábndare eșirea la ivélá a operei dsale menitá a revérsá multá luminá asupra trecutului lite-raturei nóstre!

A. C. Șor.

Convorbiri higienice.

(Ministrul Trefort și higiena. — Maghiarii ieu esemplu dela ro-máni, — Higiena în șcólele románesci. — Manuale. — „Secțiu-nile științifice“ ale Asociațiunii transilvane. — „Familiar“. — Nițică criticá.)

Higeia, đina sánétáții, fiica lui Esculap, s'êrbeză đile de triumf in totá lumea civilizată. Invétátura care i s'a dedicat: higiena prinde ráděcini din cé in ce. Studiu áncá nou, a făcut într'un timp relativ fórté scurt, pro-grese nemárginite. La noi in țérá, unde rezultatele ci-vilizațiunii áncá nu pré strábat cu repeđine, pe tere-nul higieni a început o mișcare, am pute đice o reac-țiune sánétósá.

Numerarea popórelor ce s'a făcut in anii trecúți in statul maghiar a scos la luminá un rezultat pré pu-țin îmbucurátor: Poporațiunea scade, séu cel puțin stagnezá, ceea ce e egal cu o scádere lentá. In vede-rea acestui fapt ingrigitor, ministrul de cult și instruc-țiune Trefort se adresézá cátrá profesorul de higiená al universitáții din Budapesta, ceréndu-i desfășurarea causerelor pentru cari poporațiunea țerii se meșórezá? Dr. Fodor respunde într'un memorand pe cât de bogat in idei științifice, pe atât de drastic-sincer in descope-rirea și espunerea lucrurilor adevérate. In Europa, dupá đisa lui Fodor, abiá se va mai găsi un stat unde gu-vernul și corpurile legiuitóre s'ê desconsideré in aseme-nea măsurá salutea sanitará a cetátenilor, ca in Ungá-ria. Ca la noi, la nimenea.

Ca s'ê-i facá s'ê sintá cât mai amar compatrioții sei pedépsa acestei nepásári, eruditul profesor se pro-vócá la Románia: „Pe când Románia, ácéstá țérá mi-cá, dar pliná de viețá (életrévaló) are un consiliu sa-nitar de stat, care incurge in mod activ in afacerile hi-gienice ale țerii, la noi ácéstá corporațiune esistá numai de nume, avénd a vorbi numai atunci când este întrebatá.“

E bine s'ê notám, cá între frații nóstri maghiari áncá se aflá câte unul, care cutézá a recunósce in pu-blic, cá și la románi se găsește ceva bun și demn de imitat.

Memorandul acesta a avut un succes strălucit și grabnic. Toți episcopii, prelații bisericești și autorită-țile cari stau in fruntea facultáților de teologie și a se-minarelor se pomenirá de odatá cu o ordinațiune a mi-nistrului, cá studiul higieni are a s'ê introduce de aci

înainte nu numai în preparandii (școlile normale) și gimnasia (licee), ci și în seminarie și facultățile de teologie. Se pretinde încă ca acest studiu să se propună cât se poate de estins. Ministrul ȳice în ordinațiunea sa, că până acuma nici în o școală seminarială nu s'a propus igienă. Dăcă eră Esc. Sa drept, buna oră ca profesorul Fodor, trebuia să ȳică, că la elevii teologici români din Arad se propune de 4 ani igienă, fără a fi fost impusă de guvern.

Higiena a introdus-o ministrul și chiar la facultatea juridică din Budapesta, angajând pentru această catedră pre ȳnsuși prof. Fodor. Ministrul crede, nu fără cuvânt, că tot omul cult are trebuință de cunoștința legilor sănătății. Unu bărbat învățat a ȳis că nu e om cult acela care până la etatea de 30 de ani n'a învățat a-si cunoșce mașina corpului seu intrată, ca să scie ce-i priescē și ce e vătămătoriu pentru dēnsa.

Cu multă bucurie observăm, că și la noi românii a pētruns vocea timpului. Congresul economic din Iași s'a ocupat și de igienă, ca de o condițiune de frunte a bunăstării și fericirii poporului român. Cere congresul introducerea igienei în toate școlile gradat începēnd dela școlă primară.

Ier conferința preotēscă-învēțătorească a protopiatului român or. din Timișora, precum cetim în „Biserica și școlă,” a decis a cere asemenea introducerea studiului igienei ca disciplină obligătore în școlile noastre populare. „Catechismul sănătății” alături cu catechismul religiunii! Fie-iertatul Dr. Vassici încă înainte cu 50 de ani a scris un mic manual cu titlul citat, dar din care, după cum mi-s'a plâns puțin înainte de mōrtea sa încă avea o mare gramadă de esemplare de vëndut.

Asociațiunea transilvană încă avu nobila intențiune d'a promovă învățatura regulilor sanitare, și a scris un concurs, punēnd un premiu pentru cea mai bună igienă populară cu privire la combaterea alcoolismului. Durere că la intențiune și la escrierea concursului a ramas. — Treba s'a sleit. Sē sperăm, că „Secțiunile științifice” (!) ale Asociațiunii se vor îngrijī ca pe viitoriu premiul să fie cui a se da.

În fine trebuie să fac complimentele mele redactorului „Familiei” care nisuieste a satisface tuturor cererīnțelor unui public cetitor cu gust bun.

În colōnele „Familiei” adese-ori găsim articli igienici fōrte instructivi, scriși de specialisti ca colegii mei Dr. Moga, Dr. Crainicean și alții.

De ar avē măcar satisfacțiunea morală ca acesti articli să fie cât de mult cetiți. — Nu tot cetitoriul are gust pentru lectură mult puțin didactică. — Cei mai mulți cari citescu foile nōstre beletristice caută lectură așa numită „usoră” care propriaminte e „ușorătecă.”

Nu așa e la străini. Acolo veri-care fōie beletristică are calaboratorii sei din sfera igienei. Toți profesorii de facultăți, medici de frunte nu pregetă a infiră câte o schiță higienică în ȳiarele de bună reputațiune. Și această cât de des.

O mică critică. Dl Dr. I. Moga în seria articlilor intitulată „Dietetica diverselor organe ale corpului nostru” și anume în decursul capitlului „Dietetica pelei” susține un neadevēr pe care pentru că l'am cetit nu-l pot trece cu vederea. . . . „tote băile minerale sânt numai niste aplicațiuni chimerice” ȳice stimatul meu coleg. Rog pre on cetitori de ambele secse să nu-i-o credă asta, pentru că ȳeu neadever grăiesce gura lui. Fără să mai lungesc vorba îi respund numai atăta, că ce ar face medicii practici de pe la orașe și chiar sate cu mulțimea pacienților cari luni întregi îi molestēză cu

bōlele lor chronice, ce ar face cu ei, după ce totă apateca nu i-au folosit nimic, — dăcă n'ar fi ultimul refugiu: băile minerale, de unde cele mai multe-ori se întorc acasă povestind despre „minunile” apei cutare și cutare! Pentru că fiziologii n'au reușit încă a descoperi legiōnele misterielor naturei, de aci nu urmēză că acestea misterii nu exist. Intrebe Dr. Moga mulțimea șchiopilor și neputincioșilor cari merg cu cărja la Mehadia și se întorc d'acolo fără ea și de secur respunsul va fi ce totul altul decât că „băile minerale sunt numai niste aplicațiuni chimerice.”

Dr. G. Vuia.

E e h o.

Domnișora A., care nu prē eră frumoasă, care însă totuș pretindea că-i frumoasă, întrebă într'una din ȳile de preotul confesator care viniă în pension:

— Este pēcat a crede, că sânt frumoasă?

— Ba, ci numai greșelă.

*

Un bancar se plāngea unui amic, că întreprinderile neisbutite l'au nenorocit.

— Și acuma, — încheiă dēnsul, — n'am decât această mângăiere.

Și după aceste vorbe scōse un revolver.

— Nenorocitul, ce vrei! Dōră să te omori?

— Ba, vreu să ȳi-l vënd cu 10 fl. Cumperă-l!

*

Dna X. nu se mulțameșce, că are echipage și toalete; are și salon de recepțiune. Dar nu vine nimeni.

Douē din bunele-i amice, vorbesc despre dēnsa.

— Șcii, — ȳice una, — că și-a fiesat o ȳi de . . .

— Da, o ȳi de . . . decepțiune.

*

Respuns ofensator.

A: Veȳut-ai cometa cea din urmă?

B: Creȳi dōră, că me 'ntorc acasă după patru ore deminēța?

Literatura și arte.

Dl T. V. Păcățian a scos de sub tipariu un volum de versuri sub titlul: „Flori de tōmnă”. Cartea conține, afară de câteva bālade, tot piese lirice, și se împarte astfel: Prefată, D'ale mele, Amor, Tragedie, Lăcrimiōre, Ei, Marica, Diverse. Prețul 1 fl. Editura autorului.

Călindar glumeț. A eșit de sub tipariu: „Căstătilul Dracului”, călindar glumeț pe anul 1883 pentru omeni serioși compus de Un drăculeț cu pērul creț. Acest călindar, cu cuprins de 5 cōle, afară de partea calendaristică, conține o mulțime de istorii glumețe, menunțușuri vesele, poesii amuzante, anecdote și 25 de ilustrațiuni umoristice. Prețul unui esemplar e 40 cr. Se află de vëndare la administrațiunea „Familiei” în Oradea-mare. Pe poștă mai puțin decât 5 esemplare nu se trāmit. Colectanții primesc dela 10 esemplare unul, al 11-le, gratuit.

„Fōie bisericească.” Acesta va fi titlul unei foi nōue, care va apăre din 1 ianuarie la Blaș, redactată de dl profesor seminarial dr. Alesandru Grama. Va apăre de douē ori pe lună și prețul de prenumerațiune va fi 3 fl. pe anul întreg. Redacțiunea se compune din un consorțiu de specialitate: profesori dela institutele de învățământ din Blaș și alti bărbați. Președintele consorțiului este canonicul dr. Ioan Rațiu.

„Fōia școlastică” va reapăre la Blaș în prima ianuarie. Se va edă de cătră un consorțiu de bărbați

din corpul didactic din Blaș sub auspiciile consistoriului mitropolitan de acolo. Fôia acêsta va cuprinde următoarele: cestiuni generale școlare și culturale, studii generale pedagogico-didactice și metodice, limba română și stilistica, istorie și geografie, științele naturale, economie rurală, economie națională și statistică, corespunzătoare, recenzii și critice, sciri diverse, bibliografie, concurse etc. Va eși de două ori pe lună, prețul pe anul întreg va fi 2 fl. redactorul va fi dl Ioan German profesor gimnazial, președintele consorțiului dl canonic dr. Ioan Rațiu.

Mostre de dialectul Macedo-Roman: Partea II. Basme și poezii populare, culese și traduse de Vanghelie Petrescu (Crușoven), a eșit de sub tipariu la București, editura librăriei Socec & C-na 7 Calea Victoriei.

„Columna lui Trăian“, a cărei reaparițiune s'a anunțat în nrul trecut al foii noastre, ni-a sosit. Nr. 7—9 conține lucrări de dñii: Dr. Brandza, B. P. Hășdău, Climescu, Curpăn, Petrov și Păt, N. Densușan, G. Chițu, N. Ionescu, P. Ispirescu, Zilot Românul (o cronică inedită), I. Bian, T. Gesticone, — și o cronică literară. Abonamentele la acêsta revistă se primesc numai pe an: 20 lei pentru România, 30 franci pentru străinătate.

Diare noue. În săptămâna trecută au apărut următoarele diare noue, în România: „Mahalagiôica“ diar umoristic la București, „Piteștenu“ la Pitești, care va eși de două ori pe săptămână.

C e e n o u ?

Reuniunea femeilor române din Brașov a ținut adunarea sa generală la 7/19 novembre. În anul trecut Reuniunea a dat următoarele ajutoare: școlii de fetițe din Brașov 800 fl., celeia din Blaș 400 fl., celeia din Sibiu 300 fl., celeia din Câmpeni 50 fl. Avera Reuniunii, administrată prin dna cassieră Agnes Dușoiu, a fost la ncheierea socotelor 38,567 fl. 49 cr. comitetul pe cei trei ani următori s'a compus astfel: dnele Maria Secarean, Elena Sotir, Eufrosina T. G. Ioan, Hareti Stanescu, Agnes Dușoiu, Paraschiva Iosif, Veturia Neagoe, Maria Alexi, Elena Dima, Ecaterina Archimandrescu, Hareti Nemes, Elena Voina. Comitetul acesta s'a constituit astfel: presidentă dna Maria Secarean, cassieră dna Agnes Dușoiu, secretar se realese dl dr. Nicolae Pop.

Statua lui Lazar. Comitetul instituit la București pentru ridicarea statuei lui George Lazar a pus la concurs între artiștii români schița pentru monumentul lui Lazar, mai înainte de a se comandă acest monument vr'unui artist român sau străin. Concurenții pot simbolisă prin două bas-reliefuri scene din viața lui: de. e. George Lazar înaintea auditoriului său, — plecarea sa din țară.

Bal românesc în Cluș. Societatea „Julia“ a studenților români dela universitatea din Cluș a și decis ca concertul său însoțit de bal în anul viitor să se țină în 1 martie. Comitetul arangiător s'a constituit astfel: președinte T. Mihalyi, vice-președinte D. Ciuta, secretar I. Turcu, cassar I. Marinceș, controlor E. Negruț.

Tablou pus la loterie. Dl Sava Henția, autorul imosantului tablou istoric: „Întrarea triumfală a lui Trăian în Sarmisegethusa“, care este spus la expozițiunea artiștilor în viață din București, a hotărât a pune la loterie acest frumos tablou, care are 5 metri de lungime și 4 de înălțime. Fie-care numer costă 5 lei și posesorului de un număr se dă o reproducere fotografică în miniatură a tabloului. Biletele se vënd la magazinul Gebauer.

Statua lui Stroe Buzescu. „Gazeta Valcei“ primește scirea, că consiliul general al aceluia județ ar fi alocat în bugetul său o sumă oarecare pentru ridicarea unei statue equestre Stolnicului Stroe Buzescu, ale căruia ramășițe sunt depuse în biserica din comuna Stanesci, aceluia județ. Consiliul a ales o comisiune compusă din persoane respectate în județ, care prin scrisori și alte mijloce să adune bani pentru ridicarea statuei.

G h i c i t u r ă

De Matilda Popa.

U, re, a, car, ie, er, te, o, mu, io, tren, ra, nan, rad, pâr, re, di, mi, na, e, ulm, li, reu, dor, o, ri, res, ne, ge, a, ba, gi, cin.

Din aceste 33 de silabe se se formeze 13 cuvinte ale caror litere inițiale cetite de sus în jos se dă numele unui renumit filolog român, ier cele finali cetite din jos în sus numele unui brav poet român.

Însămnatatea cuvintelor:

1. Un comitat în Ungaria. 2. O suferință ce a fost pentru popor. 3. Un riu în Ardel. 4. Un scriitor bisericesc. 5. Un nume bărbătesc. 6. Numele unui popor vechiu. 7. Unu arbore. 8. Unu grad din ierarhie. 9. Un profet mare. 10. Cel mai frumos ornament a damelor. 11. O cetate în Ungaria. 12. Un filosof mare frances. 13. O patimă ce domnesce în au.

Termenul de deslegare e 7 decembre. Ca totdeauna, și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghiciturii din nr. 43: „Timiș, Religie, Arab, Ioane, Ananas, Nanian, Dalmația, Ogar, Dania, Alac.“

Literele inițiale cetite de sus în jos dau numele: „Trăian Doda,“ — ier cele finale cetite din jos în sus dau orașul „Caransebes.“

Bine au deslegat-o dômnele și domnișorele: Eufrosina Popescu, Minodora Micșunescu, Iosefina Pop, Aurelia și Virginia German, Mariôra Vuculescu, Amalia Crișan, Todora Anca.

Premiul l'a câștigat domnișora Todora Anca.

*

Cuvintele pretinse în ghicitura din nr. 45 sânt:

1) Un poet român. 2) Un mare imperat European. 3) O dorință. 4) Fundatorii unei cetăți. 5) Un mare beliduce grec. 6) Un general rusesc. 7) Un proroc. 8) Un regat în Europa. 9) Un principe moldoven. 10) O capitală în Europa. 11) Un munte în Transilvania. 12) Un nume femeiesc. 13) Un instrument trebuincios. 14) O literă.

Călințarul săptămânei.

Ziua sept.	st. v.		Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
	st.	si.			
Duminecă	14	26	† S. Apost. Filipu	7 36	3 57
Luni	15	27	M. Furie post. Nasc.	7 38	3 56
Martți	16	28	† Apost. Matei	7 38	3 55
Mercuri	17	29	P. Gregor. Ep. Neoc.	7 40	3 54
Joi	18	30	M. Platon	7 41	3 54
Vineri	19	1	Pror. Avdin	7 43	3 54
Sâmbetă	20	2	Cuv. Greg. Decap.	7 45	3 53

Proprietar, redactor respunzător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.